

Projekt z dnia 20 lutego 2015r.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ ¹⁾

z dnia2015 r.

w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom

Na podstawie art. 95 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

1) obowiązki powiatowego centrum pomocy rodzinie, zwanego dalej „centrum pomocy”, związane z przygotowaniem indywidualnego programu integracji, zwanego dalej „programem”;

2) wysokość świadczeń pieniężnych, zwanych dalej „świadczeniami”, dla cudzoziemców w celu wspierania procesu ich integracji i termin ich wypłaty;

3) rodzaje dokumentów i oświadczeń potwierdzających konieczność zmiany przez cudzoziemców miejsca zamieszkania w okresie trwania programu;

4) metody i sposoby monitorowania postępów cudzoziemców w ich integracji, odpowiednie do osiągnięcia celów integracji.

§ 2. 1. Cudzoziemcowi udziela się pomocy mającej na celu wspieranie procesu integracji na podstawie oceny jego sytuacji życiowej oraz sytuacji jego rodziny.

2. Cudzoziemiec po dokonaniu wyboru przewidywanego miejsca stałego pobytu zgłasza potrzebę otrzymania wsparcia do właściwego, ze względu na miejsce stałego pobytu, centrum pomocy.

1) Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej - zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. poz. 1260).

3. Centrum pomocy, przed opracowaniem programu, informuje cudzoziemca o warunkach udzielania pomocy.

4. Centrum pomocy ustala wykaz instytucji, których udział jest niezbędny w procesie realizacji programu, oraz zakres ich działania.

§ 3. 1. Łączna wysokość świadczeń na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego przysługujących cudzoziemcowi wynosi:

1) w okresie pierwszych 6 miesięcy:

- a) dla osoby samotnie gospodarującej - do 1.260 zł miesięcznie,
- b) w rodzinie 2-osobowej - do 70 % kwoty, o której mowa w lit. a, na osobę,
- c) w rodzinie 3-osobowej - do 60 % kwoty, o której mowa w lit. a, na osobę,
- d) w rodzinie liczącej 4 osoby i więcej - do 50 % kwoty, o której mowa w lit. a, na osobę;

2) w okresie od 7 do 12 miesiąca:

- a) dla osoby samotnie gospodarującej - do 90 % kwoty, o której mowa w pkt 1 lit. a,
- b) w rodzinie 2-osobowej - do 90 % kwoty, o której mowa w pkt 1 lit. b, na osobę,
- c) w rodzinie 3-osobowej - do 90 % kwoty, o której mowa w pkt 1 lit. c, na osobę,
- d) w rodzinie liczącej 4 osoby i więcej - do 90 % kwoty, o której mowa w pkt 1 lit. d, na osobę.

2. Świadczenie wypłaca się w terminie do 15 dnia każdego miesiąca.

§ 4. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 94 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwanej dalej „ustawą”, cudzoziemiec składa w centrum pomocy realizującym program oświadczenie potwierdzające te okoliczności oraz przedkłada dokumenty potwierdzające zaistniałą sytuację, którymi mogą być w szczególności umowa o pracę albo dokument potwierdzający uzyskanie tytułu prawnego do lokalu.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 94 ust. 4 pkt 3 ustawy, cudzoziemiec i pełnoletni członkowie jego rodziny składają w centrum pomocy realizującym program oświadczenie o gotowości wspólnego zamieszkania.

3. W przypadku, o którym mowa w art. 94 ust. 4 pkt 4 ustawy, cudzoziemiec składa w centrum pomocy realizującym program zaświadczenie lekarza placówki leczenia specjalistycznego o konieczności leczenia wymagającego zmiany miejsca zamieszkania.

§ 5. 1. Postępy cudzoziemca w procesie integracji w ramach realizowanego przez niego programu są monitorowane przez pracownika socjalnego centrum pomocy, zwanego dalej „realizatorem programu”, co najmniej raz na 3 miesiące, licząc od dnia rozpoczęcia realizacji programu.

2. Postępy w integracji ocenia się w zakresie stopnia i efektywności procesu integracji w szczególności w następujących obszarach, stosownie do celów integracji określonych w programie:

1) edukacji językowej, w tym w zakresie stopnia przyswojenia podstawowego zasobu słownictwa języka polskiego umożliwiającego komunikowanie się;

2) funkcjonowania zawodowego, w zakresie postępów w poszukiwaniu zatrudnienia i innych form aktywności zawodowej umożliwiającej ekonomiczne usamodzielnienie się cudzoziemca;

3) funkcjonowania społecznego, zwłaszcza w zakresie nawiązania kontaktów ze środowiskiem lokalnym oraz stopnia udziału w życiu społecznym, kulturalnym i publicznym.

3. W celu ustalenia postępów cudzoziemca w procesie integracji realizator programu stosuje metody obserwacji, rozmowy bezpośredniej z cudzoziemcem oraz członkami jego rodziny.

4. Realizator programu może również zasięgać opinii innych instytucji i organizacji uczestniczących w procesie integracji.

5. Oceny postępów w procesie integracji są dokonywane w formie notatek służbowych.

6. W przypadku stwierdzenia braków lub niewystarczających postępów w którymkolwiek z obszarów integracji, o których mowa w ust. 2, strony modyfikują program tak, aby dostosować go do specyficznych potrzeb cudzoziemca i usunąć problemy występujące w realizacji programu.

§ 6. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia ²⁾.

**MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

DYREKTOR
Departamentu Pracy

Magdalena Fabisiak

20.02.2015r.

Za zgodność polskiego tekstu
prawnym i redakcyjnym

- 2) Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie udzielania pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą (Dz. U. Nr 45, poz. 366), które na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1004) traci moc z dniem 28 lutego 2015 r.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163) nałożyła na ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego obowiązek wydania rozporządzenia określającego obowiązki powiatowego centrum pomocy rodzinie, związane z przygotowaniem indywidualnego programu integracji, wysokość świadczeń pieniężnych dla cudzoziemców w celu wsparcia procesu ich integracji i termin ich wypłaty, rodzaje dokumentów i oświadczeń potwierdzających konieczność zmiany przez cudzoziemców miejsca zamieszkania w okresie trwania programu oraz metody i sposoby monitorowania postępów cudzoziemców w ich integracji, odpowiednie do osiągnięcia celów integracji – art. 95 ust. 5.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej pomoc uchodźcom realizowana jest przez powiaty – jako zadanie z zakresu administracji rządowej finansowane jest ze środków budżetu państwa.

Na mocy art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c i d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463 i 1004) członkowie rodzin cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, którzy przebywają na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną zostali zrównani w uprawnieniach do korzystania ze wsparcia wynikającego z indywidualnego programu integracji realizowanego na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Przedłożony w projekcie rozporządzenia system pomocy wspierający proces integracji uchodźcy zakłada pomoc pieniężną oraz działania pozafinansowe, które zwłaszcza w pierwszym etapie procesu indywidualnej integracji cudzoziemców będą odgrywały duże znaczenie (praca socjalna, pomoc w załatwianiu spraw w różnych instytucjach, doradztwo prawne, psychologiczne etc.).

Adresatem proponowanych przepisów są bowiem cudzoziemcy objęci w Polsce ochroną międzynarodową i ich rodziny, którzy z różnych powodów musieli opuścić swój kraj, najczęściej nie władają językiem polskim, nie znają realiów życia i stanu prawnego w Polsce, często pochodzą z kraju odmiennego kulturowo.

Na poziomie powiatu pomoc udzielana uchodźcy odbywać się będzie w ramach wspierania indywidualnego programu integracji, tworzonego w oparciu o zasady

określone w ustawie o pomocy społecznej, uzupełnianego o elementy wynikające z indywidualnej sytuacji życiowej potwierdzonej rodzinnym wywiadem środowiskowym (część VI kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego) – § 2 projektu rozporządzenia.

Założeniem przyjętym przy określaniu sposobu wspierania cudzoziemców i ich rodzin, w tym wspierania finansowego, jest jego integracja oraz racjonalne wydatkowanie środków przy jednoczesnym monitoringu prowadzonych działań. Na przebieg prowadzonych działań znaczny wpływ ma aktywność własna cudzoziemców i ich rodzin, która prowadzi do ewentualnych modyfikacji planu integracji, uwzględniając uwarunkowania indywidualne.

Zaproponowana w projekcie rozporządzenia gradacja świadczeń adresowanych do cudzoziemców oparta została o skalę ekwiwalentności, tj. 1,0 dla osoby samotnej, 0,7 dla rodziny dwuosobowej, 0,6 dla trzyosobowej, 0,5 dla czteroosobowej i więcej. Zakłada się, że przyznawane świadczenia powinny ulegać zmniejszaniu w okresie kolejnych 6 miesięcy realizacji planu integracji. Pomoc udzielana w okresie nieprzekraczającym 12 miesięcy (w sposób nieprzerwany) podzielona została na zasiłek pieniężny (pokrycie kosztów utrzymania, w tym wydatków mieszkaniowych) oraz pomoc obejmującą opłaty za kursy nauki języka polskiego – § 3.

Określona w projekcie wysokość świadczenia – do kwoty 1.260 zł jest wysokością określoną ustawą o pomocy społecznej i podlega waloryzacji na zasadach i terminach określonych tą ustawą. Wysokość świadczeń dla poszczególnych członków rodzin jest uzależniona od struktury rodziny i została określona procentowym udziałem w odniesieniu do kwoty maksymalnej. W punkcie drugim § 3 określony został termin wypłaty świadczeń, tj. 15 dzień miesiąca.

W § 4 projektu rozporządzenia określone zostały dokumenty, które pozwalają cudzoziemcom potwierdzić okoliczności umożliwiające zmianę miejsca zamieszkania w trakcie trwania indywidualnego programu integracji. Określony w projekcie rozporządzenia tryb postępowania w tych sprawach umożliwia sprawne przekazanie informacji pomiędzy powiatami lub województwami, co zapewnia przekazanie

środków przewidzianych na realizację pomocy udzielanej cudzoziemcowi i jego rodzinie.

W § 5 projektu rozporządzenia określone zostały:

- 1) terminy monitoringu postępów procesu integracji;
- 2) obszary, w których w szczególności monitorowany jest stopień oraz efektywność procesu integracji;
- 3) metody, którymi posługuje się pracownik socjalnym dokonując monitoringu procesu integracji;
- 4) sposoby dokumentowania postępu procesu integracji.

Powyższe działania umożliwiają z jednej strony pracownikowi socjalnemu, a z drugiej strony cudzoziemcowi dokonywanie oceny postępów w procesie realizacji indywidualnego programu integracji oraz wskazywanie mocnych i słabych stron tego procesu.

Regulacja zawarta w § 5 ust. 6 umożliwia stronom indywidualnego procesu integracji wprowadzenie zmian w celu zwiększania efektywności indywidualnego programu integracji.

Projektowane rozporządzenia wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Termin ten wynika z konieczności pilnego uregulowania procedury realizacji procesu wspierania indywidualnego programu integracji cudzoziemców i ich rodzin. Dotychczasowe rozporządzenie traci bowiem moc z dniem 28 lutego br.

Z danych sprawozdania „MPiPS – 03 sprawozdanie roczne i półroczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach” wynika, że pomocą dla osób, które uzyskały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą objęto:

- w roku 2011 – 452 rodziny o łącznej liczbie osób 602,
- w roku 2012 – 410 rodzin o łącznej liczbie osób 525,
- w roku 2013 – 284 rodzin o łącznej liczbie osób 361.

Pomoc adresowana do cudzoziemców posiadających w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą oraz ich rodzin wynikająca z projektu rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych. Ze względu na fakt, iż świadczenie

to jest realizowane w systemie pomocy społecznej już od roku 2000, w budżetach wojewodów są rokrocznie planowane środki finansowe na realizację tego zadania.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979).

Projekt rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.